

ლიტერატურული განცემი

№30 9 - 22 ივნისი 2010

გამოდის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 50 თეთრი

ივანე ამირხანაშვილი:

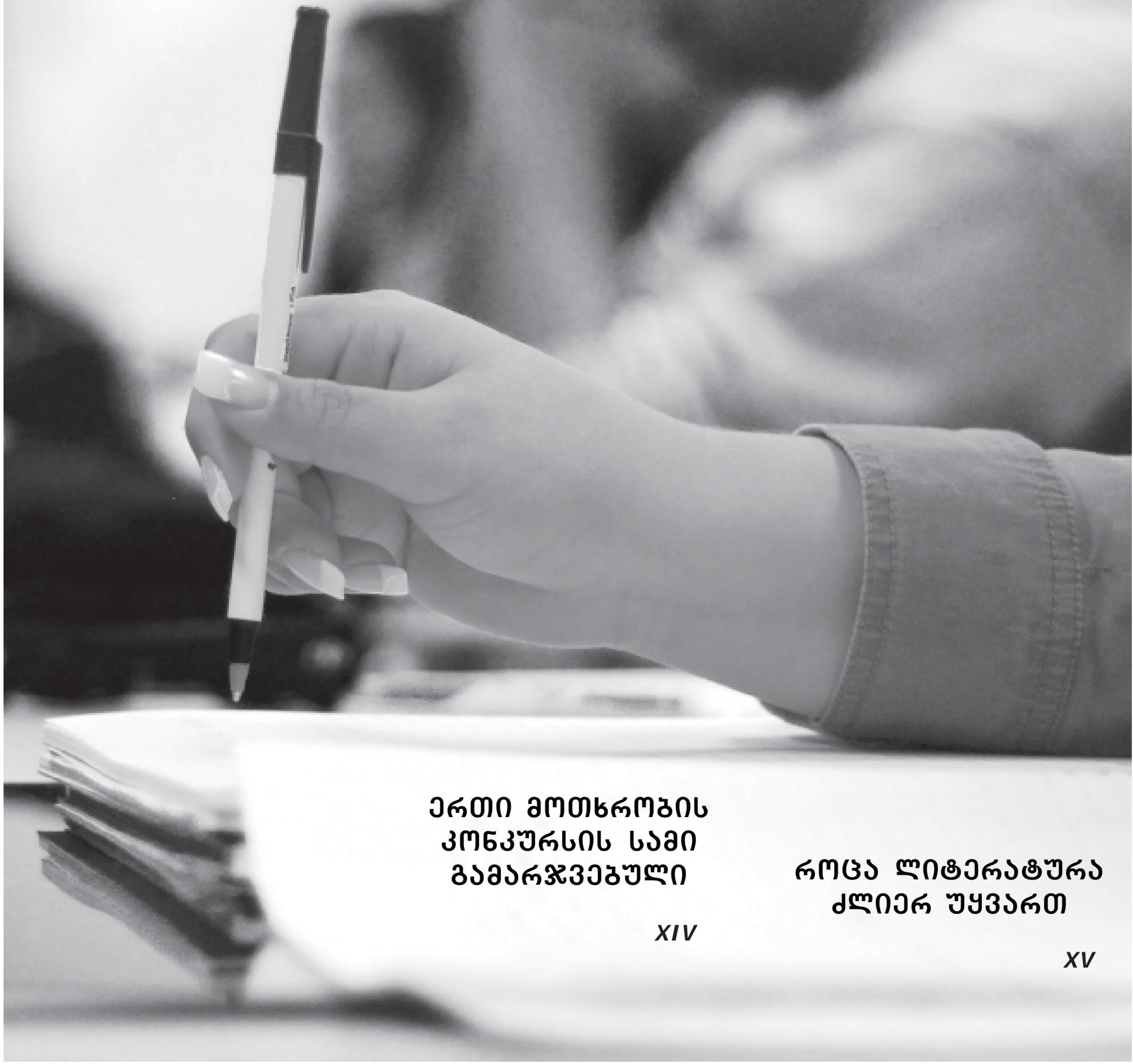
„პრიზისი სიცოცხლის ნიშანია“

X

ვახტანგ რურუა:

„მსატვრისთვის
აუცილებელია, ნიგნი
საქართველოში იჩატლებოდეს“

XII-XIII

ერთი მოთხოვნის
კოცეულსის სამი
გამარჯვებული

XIV

როცა ლიტერატურა
ძლიერ უყვართ

XV

ანდრო ბუაჩიძე

სამეცნიერო სახლი ფასი ფასი და მარილი

შუქი მიღებას თვალის გუგებში
და დამის ტეხვა მექტა წამებად,
და დამრჩა მხოლოდ ერთი ნუგეში —
განათებული ბნელში სამება.
და როცა დამით წამინარევი
მიღები კედელ-კედელ დერეფანს,
მინდა მოვსინჯო ბნელში კარები,
რადგან სიზმარი ცხადში მერევა,
ხოლო იმ სიზმრად კი მესიზმრება,
რომ ძირს დაღვრილი შუქი მაშინებს,
რომ შემოადეს კარი ხიზნებმა
და უკვე დაგანან დერეფანშივე.
მე მომლოდინედ ვდგები ახლავე,
ასე უაზროდ დაგელოდები,
სადაბაზოში ღამეს ტეხავენ
გადახლართული კიბეს ლოთები.
იქნებ ეს დარდი მექტეს ურდულად,
აღსარების თქმა დამეზარება,
მე სიზმრის მიღმა გზერავ ქურდულად —
განათებული მოჩანს სამება.
მე თვითონ ვდგავარ ვით აღსარება,
და მე თვითონ ვარ წაირევა,
და ისევ ბნელში მოჩანს სამება,
ისევ ღია ჩემი კარები.

პოეზური

და მე თვითონ ვარ ახლა ირიბი,
და თვითონვე ვარ მე ალმაცერი,
სადღაც დავტოვე ჩემი ცხოვრება,
დავტოვე როგორც წყალში ფაცერი.
ამგვარად მიდის ეს იანვარი,
ამ იანვარში არ მედგომება,
ქარში ფრიალებს გრძელი შარვალი,
არეული მაქვს დღესაც გონება.
გადაიქროლეს შემოდგომებმა,
გადაიარეს გაზაფხულებმა,
დადგომილებმა, დაუდგრომლებმა,
დანაგსულებმა, დაზაფრულებმა.

ისევ აქ ვდგავარ, ისევ აქა ვარ,
ამ სააქოს შარახვეტია,
სული გამექტა მე სხეულიდან,
სული სხეულში ვერ დამეტია.

გარეთ კი ისევ სველი ქარია
და ქარს ფოთლები მიაქვს მაღაყით,
ეს თებერვალი, ვიცი, ბრალია,
ნასუფრალია ჭიქა არაყით.

და მე თვითონ ვარ ახლა ირიბი,
და თვითონვე ვარ მე ალმაცერი,
ალვის ხეები ტყდება ტირილით,
ქარში ფრიალებს ჩემი წაწერი...

გავხედავ თბილის, დგას ის ბებერი,
როგორც არნივი ფრთებდაშვებული,
ხომ დახატავდა მას ვერმეერი,
როგორც ჰაგაბას ნაღვლით შებურვილს.

და თვალწინ მიდგას ვაკე კვერნაქის,
ისიც მიყურებს მე ალმაცერად,
და შერისხული ვით პასტერნაკი
მეც მუხლს მოვირთხავ ლექსის საწერად,
მეც მუხლს მოვირთხავ ლექსის საწერად,
გამახსენდებს დიღმის მასივი,
სკოლა, ტყე-პარკი და სინაული,
ტალაზიანი ცრემლით დასვრილი.

როგორ წავიდა და წარედინა
დროცა და უამიც, ფერიც, ფერვალიც,
ეს იანვარი და თებერვალი,
ეს იანვარი და თებერვალი.

მოდი, ჩამიუჯდეთ სადმე ჯორკოზე,
სადმე პატარა, ვინრო ტაბლასთან,
და ალაბედზე იქნებ მოგროვდნენ
ისინი, ვინც კი ბედმა დანაგსა,
ისინი, ვინც კი ბედმა დანაგსა,
ვინც დაინაგსა და ვინც დაითრო,
ვინც ვერ გაითბო ხელი ტაბლასთან,
ვინც ვერ გაითბო ანდა გაითბო.

ვახსენებთ წასულ ბედდანავსულებს,
გვეცოტავება ჭიქა არაყი,
და შესანდობარს გადავასხურებთ
ფოთლებს გაფრენილს ქარში მაღაყით.
ფოთლებს გაფრენილს ქარში მაღაყით
გაჰყევა ჩემი სვე და სინაული
და გახსენება უკვე არა ღია
რა დარღით ვიყავ ამოგმანული.

იქ მარტოდმარტო ვეხეტრებოდი,
სადაც ტყე იყო, პარკი, „მიონი“,
ვეყუდებოდი ხეებს შეფოთლილს
მე მთვრალი, როგორც გალაკტიონი.

და მე თვითონ ვარ ახლა ირიბი,
და თვითონვე ვარ მე ალმაცერი,
სადღაც დავტოვე ჩემი ცხოვრება,
დავტოვე, როგორც წყალში ფაცერი.

როგორ წავიდა და წარედინა,
დროცა და უამიც, ფერიც, ფერვალიც,
ეს იანვარი და თებერვალი,
ეს იანვარი და თებერვალი.

დილმის ქახველი

დილმის მასივის ამ არებაში
ადრე ჰყვაოდა თურმე ძახველი,
ამ არამკითხე ფიქრებს შეეშვი
და გადმოღვარე შენი წაღველი.
წაღველი აქ რომ გამოჟონლა
ზედ ამ მიზევრებზე, ზედ ამ არხებზე,
ქარი რომ დრეკდ ალვებს ღონივრად
და წეროები ფრთებს მიარხევდნენ.
აქვე ცხოვრობდნენ დუხაბორები
ქამის ფეხებზე შემდგარ სახლებში,
მტკვარი და დარდი, შავი მორევი
და ლაუგვარდებში დურდო წაღველი.
რამ გამახსენა დიღმის მასივი,
დილმის მასივი სააქოსი,
და დავრჩი ასე თვალგანასივი —
ჯერ გავიკვირვე, მერე გავოცდი.
მომაგონდება და გამახელებს,
როგორ ჰყვაოდა დიღმის ძახველი,
ტყემლის ყვავილი მღვრიე ტალლებზე,
აფთარი მტკვარი, ქვეყნის წარმდვნელი.
იქ, ხეივანში ჩსუბა დანებით,
შემოგინება უნდო ახვრების,
ფოთლების ცვენა გულდანანებით
და სინაული დაუძრახველი.
დიღმის მასივი, როგორ წახველი,
და მაინც ხელი ვერ მომითავე,
და ახლაც ჰყვავის შენში ძახველი,
და მაბარბაცებს, როგორც სიმთვრალე...

გამი პორიზონზე

პორიზონზე რომ მიინევს უხმოდ,
გემია მწუხრის გადამსერვი,
და შეიძლება ვიღაცამ უხმოს —
ვერ მოაბრუნებს უკან ვერავინ.
და თუმც შორს წასვლას დიდხანს უნდება,
რადგანაც ასე ნელა იარა —
უკან ის მაინც ვერ დაბრუნდება,
იქ, სადაც არა დარჩენია რა.
ჩვენ კი წაპირზე გულმშვიდად ვსხედვართ
და გემს გავცერით მე და ბავშვები,
რადგან აქ ყოფნა გვერგუნა ხვედრად,
ესღაა ალბათ ჩვენი საშველი.

ეს ვარსკვლავები

ეს ვარსკვლავები წერტილებივით,
გაჩენილები ქვეყნის მდგმურებად —
იყურებით დაუზინებული
და არ ბეზრდებათ ქვემოთ ყურება.
ჩვენი ხომ ასე ვარა, ქვეყნის ამარა
წყვდიადში როცა ფეხს მოვინაცვლებთ,
თავანს ავყურებთ და წარამარა
უხმოდ ვაბიჯებთ დამზრალ მინაზე...

ოცდარივმათგამოვლილი

როგორ წავიდა შენი ცხოვრება,
ჩრდილებმა როგორ გადაიარეს,
მაგრამ შენ მაინც გემახსოვრება
თუ როგორ ხვრეტდნენ ადგინანგბას.

არცრა გრგებია ამ ცხოვრებისგან
და ვიცი იქაც წაგყვება არცრა,
და მხოლოდ ამის ხილვა გელირსა:
ხვრეტა და ჯვარცმა, ხვრეტა და ჯვარცმა.
მთელი ცხოვრება ამას ითმენდა,
და დაწყება ისევ თავიდან,
წავიდა წელი ოცდაჩვიდმეტი,
წავიდა, მაგრამ არცოთ წავიდა.
რადგან ყოველთვის ეს ესურვებათ —
ხვრეტა და ჯვარცმა, ხვრეტა და ჯვარცმა,
და წარსულს შენ ვერ დაემდურები,
რადგან ჯერაც არ ქცეულა წაცრად.

უკურნებელი

ჯერ არ ჩამქრალა არსად სინათლე,
ებრძვი არყოფნას და ერკინები,
ჯერ ხომ ადრეა დაინებამდე,
ანთია მაღალ სახლში ბინები.
შენ ხომ აქამდე არ შეგხედრია,
უნდო წურბელა, რა ქნა, არ იცი,
შენი არყოფნა შენი ხვედრია,
მარტო შენია, სხვა არავისი.
ჯერ არ ჩამქრალა არსად სინათლე,
ებრძვი ტყივილებს და ერკინები,
ქუჩაში მთვრალი ტანის ძლივს მათორევს
და წყვდას იკლებს მწარე გინებით.

მთკვრისა და ელემინა

ლ. ს ხსოვნას

და თუ მადლია ეს სიცოცხლე
როგორც ამბობდი,
მაშინ როგორდა შეიძლება
რომ გაატანო მტკვრის მღვრიე ტალღებს?
„მრავალ დროების მონამე ხარ
მაგრამ ხარ უტყვია“.
ო, არა მხოლოდ მტკვარია უტყვია,
არამდე მჯერა,
უტყვია ქვეყნად ყველაფერი,
უტყვია ყველა,
რადგან ვისაც სურს გახსენება შენი,
ისიც კი,
ისიც კი დუმს და ისეთნაირს ვერაფერს ამბობს,
რომ მოამრგვალოს ყოფიერება.
ეს შენ თვითონ დატოვე ღრიჭოდ
ჩვენი ცხოვრება,
როცა უჩინრად მიატოვე თავსასთუმალი,
გაიარე უკანასკნელად ლამის ქალაქი
და შეხვედი
მტკვრის ბნელ ტალღებში.
შენ არ წასულარ „ფიქრო გასართველად“
და არ წასულარ „განსასვენებლად“,
იმ წუთებში შენ თვითონაც იყავი უტყვია
და მრავალი რამის მონამე!
წუთუ ეს იყო შენი პასუხი
იმაზე, რასაც ცხოვრება ჰქვია?
პასუხებია თვითონ ტალღები
ამ მარადიულ მდინარისა
ბნელ ხიდევეშ რომ ედინებიან.
ის ხომ ყველაზე ცივი არის,
ყველაზე ბნელი და ყველაზე მსწაფლნარმავალი.
ის ხომ აქ არა, ამ ქალაქში,
ყველდღე ვერდავთ
და ყველ წამს ხელით ვეხებით
მის მოაჯირება.
ის ხომ არის ყოველდღიური
და თან დატყვია!
ის არც აქერონტი,
ის არის მტკვარი.
ის ხომ არის შემზარვად რეალური
და განდევნის მეტაფიზიკურს.
მაგრამ არა!
მრავალ დროების მონამეა
და თან უტყვია!
და მის ტალღებს ვინც ღრმად ჩასცერის
მისთვის ცხოვრება
არის ფუჭი ამაოება.
რადგან ამ ტალღებს
დააქვთ რაღაც ბნელი და მნარე,
რაღაც უთქმელი და უთქმელი
და ყველასთვის გაუგებარი,
რადგან ამ ტალღებს დააქვთ სიკვდილი
და ვინც მას იგრძნობს,
მეტაფიზიკურ ტანჯვას

რაც მიაქვს ხოლმე დაუბრუნებლად
გაჩირალდნებულ ქალაქიდან,
თავის შიგნით ჩაგიხვია,
ჩაგიტრიალა ღამის ჩქერებში.

ხოლო დილით კი
მტკვარში იდგნენ ორთაჭალელი მებადურები
და ძველებურად შლიდნენ ბადეებს.

ნაშალავავა

მე იმ უცარ წამებს შევესწარ
ნაშუალმევს რომ ბრუნდებოდი,
ჩვენ კი გელოდით და კიბეებზე
ისმოდა შენ ლანჩის ფრატუნი.
გზადაგზა ალბათ ხელის ფათურით
ამოდიოდ — გზას მოკველევდი —
ჯოჯოხეთური ბნელი კიბეთი;
მე იმ უცარ წამებს შევესწარ
და მეც ჯვარს ვეცვი მაგ კაბეებზე...
ჩქამიც არ იყო ზოგჯერ იოტი,
სხივიც არ ჩანდა ზოგჯერ იოტი,
მოგვიანებით მე და შენ ერთად
იმავ კიბეზე ამოვდიოდით...
გავეძავ ახლა ნაშუალმევს,
შენი სანოლი ცარიელა,
მაგრამ მე ვიცა, უკვე ეს ყოფნა
და მოლოდინი წამიერია;
და თუ გაჩერდა გარეთ მანქანა,
თუ გამოვფეხილდი და გამელიძა,
და თუ გაისმა შენი ფეხისხმა —
ვიტყვი, რომ კიდევ ერთხელ შევესწარ
მე შენს ამოსვლას ამ კიბეებზე.

ძილი ნებისა, დაიძინეთ, ძილი ნებისა,
სახლში ვპრუნდები, ვიყურები, თითქოს უნაგირს
ვხსნი ცხენს მხედარი თავის კერას ძლივსმოლენეული
სადაც სიცელში. მიხარია, შეც რომ მელირსა,
მეც რომ მერგუნა ერთი ჩემი ბუნაგი,
და მხვდა ეს ხედრი: მშვედი ძილით ვიქენ ძლეული...
ძილი ნებისა, სინათლეებს, გზაჯვარედინებს,
ძილი ნებისა, მე ხომ სახლში დამაგვიანდა,
მთელი ცხოვრება შინისაკენ ასე ვედინე
და უკვე მაძინ მოვალნიე, როცა ინათა...
ძილი ნებისა, ელნათურებს, ბოძებს, შუქნიშენებს,
რადგანაც ვიცი, არაერთხელ ნაშუალმევს
ცარიელ სკევრთან ჩავიარე და მათ შემნიშნეს,
გამომაცილეს, არ ელოდნენ, რომ კვლავ მნახავდნენ,
ძილი ნებისა მოფრთხიალე ღამის ცხოველებს,
და, რა თქმა უნდა, შენობებში ღამის დარაჯებს,
მათ ჩემი სიტყვა უჩევეულოდ გაცხოველეს,
და შეიძლება მე ამ სიტყვით ხვალვე გადავრჩე;
ძილი ნებისა, თქვენც შვილებო, ძილი ნებისა,
„ძილი ნებისა“ ამოვლერლე მოსვლის უმალვე,
რადგან სახლამდე მოვალნიე, რადგან მელირსა
ჩემი სიზმრები მომეტანა ჩემს სასთუმლამდე...

სახსოვარი

აქედან ვუმზერ გარდასულებს ვით ამბრაზურას
და მიწირს ახლა გავიხსხენ რამე გარკვევით,
იყო ცხოვრება სპექტაკლიოთ და ის დასრულდა,
რადგან ისინი ალარ ჩანან უკვე სარკეში.
და არც უსარკოდ. ასეთია ხევედრი წასულთა,
კინოჩენება იყო თითქოს ანდა თეატრი;
აბსურდის? დასრულებით მართლა დასრულდა,
დანარჩენი კი მართლა იყო? ან რა შეადრი
მათ ყოფნას. თითქოს აჩრდილები დარჩენ კედლებზე,
იქნებ ეს იყო თოჯინების უხმო სპექტაკლი?
არავინ უხმოს, არც იხსენებს და არც ედრება,
ყოფიერება მათი უკვე სუფთა დაფა. არაფერია არყოფნაზე უფრო სპექტაკლი.

ოდისევასი

შენი წარსული სად გაიძურნა,
თუე ეს ყოფნა იყო სულგრძელი,
რა უცაბედად გადაიფურცლა,
როგორც ქარისგან ერთი ფურცელი.
რას ზიხარ ასე შუბლეჭმუხვნილი,
თითქოს ეს იყოს შენი ხელიბა,
არც სინაზული და არც წუხილი —
გახევებული უგრძნობელობა.
თუ იწეომებდა, უკვე იწვიმა,
და თუ მოთოვდა, უკვე მოთოვა,
აქ ფეხაკრეფით დაძრინის სიცივე,
ვინ გაიარა და გამოგტოვა?
შენი ცხოვრება გადაფურცლული,
ასე შეირს ქარისგან შეხებით,
და თუ ეს ყოფნა არის კუნძული,
შენ ამ კუნძულზე მოხვდი შემთხვევით.

აგვისტოს ოზო. 2008 6.

ო, არ შეეხოთ, ჩემი სახლია,
ჩემი სახლია, ჩემი ნარჩენი,
ჩემი კედლები დასერილია,
დალურსმულია აქ დედაჩემი.

ო, არ შეეხოთ, ჩემი სახლია,
სისხლიანი ვყელა ფიცარი,
ჩემი ცხოვრებაც ხომ აქ შეგუბდა,
რომელიც მაინც ვერ შევიცანი.
ჩემი სახლია, ჩემი ჯვარია,
და მე ჯვარცმული, როგორც იესო,
მთელი ცხოვრება ვეშურებოდი,
რომ ბედისენერის კვალზე მიმესწრო.
ჩემი სახლია, ჩემი ჯვარია,
და არა მხოლოდ ოთხი ვედელი,
ჩემი დარდია, ჩემი ჯავრია,
ჩემი ირიბად გადამკვეთელი.
ო, არ შეეხოთ, ჩემი სახლია,
თევენი წყეული, ტლანენი ხელებით,
ამ სახლში ჩემი ყოფნა დაღვრილა,
მოედინება სისხლის ღელეთი.
და ასე ვდგავარ, მახრჩობს ნალველი
და სალდათები, როგორც მდგმურები
ემუქრებიან ჩემს სახლს ნაღმებით,
ნაღლით, წარტყმევნით, განადგურებით...

პილ-ლვიძილში

ეს იყო მხოლოდ შემთხვევითობა
თუ იმ შორეულს ასე ენება,
ანდა ვინ არის ის შორეული,
ვინც აახლოვებს ამ გათენებას?
შესმის ტრასაზე მანქანა მიქრის
შორს მილეული ყეფა მიწყდება,
სულ ცოტაც კიდევ და გაონდება —
უზარმაზარი დღე დაინება,
შენ დამესიზმრე და ეს სიზმარიც
თანდათანობით დამავიწყდება;
ჩამებინება უწინდებურად,
ეს ფორია ძილში მიცხრება.

ასეა მუდამ — რაღაც მთავრდება
და იმავე დროს რაღაც იწყება.

უნდა ვიცოდე, ახლა სად დგახარ,
უნდა ვიცოდე, ახლა სად მელი,
რადგან დაბწელდა და სიბწელეში
შენ ხელთ არა გაქვს შენი სანთელი,
მე მელვიძება და მახსენდება,
რომ მძინებია თურმე რამდენი,
ხელის ფათურით კედელს დავექებ,
მინდა ვიპოვო ბერები ჩამრთველი,
რომ გავანათო და გამახსენდეს
ახლა სად დგახარ ანდა სად მელი,
ვაითუ, მართლა სიბწელეში ხარ
და არ გაიპირია ხელში სანთელი,
მაგრამ თანდათან ვიბრუნებ ხსოვნას,
და მახსენდება — აღარსად მელი,
და ყველა ქუჩა ცარიელია,
და სულ უეცრად წყდება სათქმელი...

ვის ვკითხოთ, როგორ უნდა ვიცხოროთ,
როდესაც ტანჯვა გვექცა თილისმად,
ან თავი როგორ გაცილებულოთ
ამ უცარი სინამდვილისგან.
რა ვუყოთ ჩემი ვნების ნარჩენებს,
ცოდვებს, ქცეულებს სიზმრის ხიზნებად,
ლოცვები რაღას გადაგვარჩენი,
თუკი გვამხილეს უკვე სიზმრებმა...

ო, ჩენ ერთმანეთს აღარ ვეხებით
და გავუცხოვდით თითქოს სრულიად,
მანარედ დალილი ჩემი ფეხები
მტანჯველი ყოფნით დალურსმულია;
ჩემი ცოდვებით დალურსმულია,
ჩემი ტანჯველი დალურსმულია,
და შეიძლება შუაღამებში
გაიფაჩუნოს მაინც სურვილმა...
სიზმრებთან ერთად გამოიღიოს,
სიზმისთან ერთად გამოიღიოს,
რაც არ უნდა ქნა, მაინც ასეა,
თავს ვერ დააღმენებ, რომც გაიხიზო.
ჩემი ტერჯები დალურსმულია,
დალურსმულია ჩემი სეხული,
რადგანაც ყოფნა გვერგო სასჯელად
და ამ ყოფნაში ვართ გახვეული.
ვამოღვიდის უკვე სურვილმა,
ბერები ეხებენ თვალებს თვალები,
ჩემი ერთმანეთით დალურსმული ვართ,
დალურსმული ვართ ჩემი ერთმანეთით...

გათხოვება

ნეშალამევს მე ნამომდგარს და ნამძინარევს
გამახსენდება ძილ-ლვიძილში მტკვარი, მდინარე,
რომელიც იქვე ელინება, დილმის მასივის
კორპუსების ექით, ბაზარს იქით, სადაც გადამდა
რეინგზიაკენ სიზმრის ძილში გადახვალი.
და ეს ხომ უკვე სიზმარია, მწარე სიზმარი,
სადაც ცხადსა და სიზმარს შორის მერთალი ხაზივით
მოჩანს რეინგზიას ლიანდაგი დილმის მასივის
და იმის იქით ანთხეული ნაალადევი,
და იმის იქით, იმის იქით არც არაფერი,
არც არაფერი, არც არავინ, არც არავისი
ნაბიჯების ხმა. საიდანალაც, უცდად, რა ვიცი,
მე ნამძინარევს ხმა მომეტმის ცად გადამფრენი
იმ ფრინველების, მასივის ცა რომ გადასერეს,
და კი ჰერა წარსულს, დაცლილ ბოთლებს, ნაშლილ
ნაწერებს,
ისევ ჩამესმის ყაბებით და ფრთების ფართქუნით
მორხების წერიები და იმ ალთემული
ქვეყნებისაკენ მიზრინავენ და კვლავ მძინარეს
ისევ ის მტკვარი მახსენდება, შავი მდინარე,
და ვეხედავ წერის ფრთა ტყდება და იმ ფრთის ნარჩენი
მტკვარში ვარდება. მერე ჩემთან დგას მამაჩემი
და უკვე ერთად ბერები მასივში სადლაც მივდივართ.
ნაწვიმარია. სიბწელეა. ჩემი გზა განვაგრძობთ.
და მერე მტკვართი გათხენების ბლანტი ბინდია,
მოაჯირებზე წეროები ინურებიან,
ირგვლივ დაბალი სახლებია, მინურებია...
ნაშალამევს მე ნამომდგარს და ნამძინარევს
გამახსენდება ეს ნაძინარი მტკვარი, მდინარე...

შემოაწება უაზრო დარდი
გულს არაფრის მთქმელს და მოთანაღრეს,
და ვგრძნობ ჩემს უკან მზე ნელა ჩადის,
რომელიც უკვე ტალღებს არ ამღვრევს.

მეაცრია ღამე — ეს გულთმისანი
და მასმენინებს საათის წინიერს
და მაგრძნობინებს, რომ ვარ ხიზანი,
სასუმაღმალთან დეველოპერის
მეაცრია ღამე — ეს გულთმისანი
და მასმენინებს და მაგრძნობინებს
მეაცრია ღამე — უნდო მოძლვარი,
ჩემ

ვაჟა ხორნაული

ახალი წიგნიდან
„სიყვარულის ძაფზე ჩამოქნილი
სიცოცხლის სანთელი“

 როგორც ყვავილიდან სურნელი,
 პოეტი ღმერთიდან გამოვიდა.

 დედისაგან დადგმულ სარკესავით
 ლამაზად გადახრილი აღმართი.

 დედის ჩრდილმა საბანი გაუსწორა
 და ძილში გაელიმა...
 მალე სამოცისა გახდება.

 მაგრამ სულ სხვა სიყვარულია,-
 ყანა რომ შეირჩევა
 და ცის ნაპირები იგრძნობენ.

 სივრცის რომელილაც მხარეში
 ექვები იყრიან თავს
 და ახალი სიმღერა იპადება.

 ქალში სიძულვილი არაა-
 ან უყვარსარ
 ან ნაშლილი ფერი ხარ მისთვის.

 ყველა დურგლისათვის
 როდია უცხო
 ჩაქუჩისა და ლურსმანს შორის
 მოწერილი
 სხივების ტკივილი...

 ბუდეში
 ბარტყების სითბოზე შრება
 წვიმიდან მოფრენილი ჩიტი.

 ბავშვი რომ დაიბადა,
 დრომ ფერი იცვალა
 და ცა გაიზარდა ქალში.

 „სადაა შრიალი?“
 „ფესვებთანაა ჩამთბარ-ჩაფენილი
 და აპრილში კვლავ ჩვენთან იქნება.“

 ღმერთის კალთასავით
 ლამაზი ნავი,
 რომელსაც გულების
 ფეთქვა მიაცურებს.

 სახლს მინამ აგრძნობინა,
 ცხრა მთას იქით
 რომ კვდებოდა მისი პატრონი.

დიძთატურა
 დედამთილის ფეხი —
 ტახტიდან ჩამოგრძელებული,
 ხალიჩას დასობილი ძახილის ნიშანივით.

 სევდა-ლამაზი და ნათელი,
 როგორც ბინდი
 ვარსკვლავებს შორის.

 ცა პირველად იხილა კალმახმა
 და ტანზე ვარსკვლავებად გამოესა
 უთქმელი სიტყვები...

წერტილებისგან გულშეღონებული
 ძახილის ნიშანი გაიჭრა ველად,
 საიდანაც ხმოვნებმა დაპრუნეს
 შეცვლილი, კითხვის ნიშანად ქცეული.

სტუმრები

ქალმა სამკაულებზე დაიხედა,
 კაცმა-საათსა და ჯიბეზე.

ღვართი

მარადიული და წმინდა ბუდე
 სიცოცხლე-სიკვდილისა,
 გულისა და და გონების გაზაფხული.

ზოგჯერ კარს ისე გამოაღებს,
 თითქოს ზღურბლთან დახვდება ცა
 და ქვემოდან
 ვარსკვლავები შემოსცინებრ.

სამყარო შექმნა-ვერ მოისვენა,
 მერე შექმნა ადამიანი
 და, საერთოდ, დაკარგა მოსვენება.

ივარაზორი

ერთ ხელში ჩანგალი,
 მეორეში დანა
 და თევზის სახეზე
 დედამიწის
 ნახევარსფეროები.

ქალი გარედან განვალებდა
 და ლექსი-შიგნიდან
 და ერთმანეთს ადგილი გაუცვალეს.

მემანანის სიზმარი

მწვანე რელსებზე მიცურავენ
 ღრუბლის ვაგონები
 და ყვავილი ანთია სემაფორად.

სიფათები დროშია შემალული,
 როგორც ქვები აქა-იქ
 ყვავილოვან სათიბში...

ერთმანეთზე ლოყამიდებული
 ჩიტები ვერა გრძნობენ,
 წვიმა როგორ უსველებთ ბოლოებს.

დღე და დამე-ძუძუმტეები
 და დრო-დედა მარადიული.

პროლოგი და ეპილოგი-
 ბრძენი მოწმეები
 ლამაზი, სევდიანი ამბისა.

ლამაზად წავიდა სიხარული-
 თითქოს გულში ვარსკვლავებიანმა
 ცამ ჩაიშრიალა...

პირველი კოცნა-ბაგებით
 და უკანასკნელი-თვალებით.

პატარა, ბედნიერი კუნძული —
 ცარიელი სანოლი პალატაში.

ქალის გარეშე
 ზღვა უცხოა
 და წიგნი ცარიელი.

ღრუბლი აიწევს, გაიშლება
 და წვიმა მზიანი
 სიცილივით წასკდება ცას.

სტუმრის ფეხსაცმელები —
 გაერიალებული,
 გან-გან დაწყობლი,
 სხვები(მასპინძლები)
 გაცრეცილი, ერთმანეთს მიკრული.

სახლიდან გამოვიდა
 და ცით გადახურულ
 წვიმას შეეფარა...

შენ რომ გესაუბრები,
 მაუსი ფრთანატკენი
 მტრედივით მიკავია.

ბაგშვიმა სიზმარში გაიცინა-
 თითქოს სამოთხეში
 ახალი საკრავი მოსინჯა ღმერთმა.

ოჯახი-თაგული
 და მასში აღმსები
 სხვადასხვა ფერისა.

საიქიოში აღარ კამათობენ
 დედა და მამა
 და აღარც სხვადასხვა ფანჯარასთან
 ჩნდებიან თენებისას...

ხედავ, სად ავფრინდით?
 მწვერვალები ვეღარა გვხედავენ,
 ვარსკვლავები შემოგნატრიან.

ნაქარგის მეორე მხარეა საქართველო
 და ისიც,
 რაც დრო გადის, ხუნდება.

და ყვავილმა იცნო ფუტკარი
 (მაშინაც სტკომდა ფრთა)
 და სიტკბო მთლიანად გაატანა.

როგორც კუნგურუ შვილს,
 ტელეფონს დაატავრებისას

ცამ ყანას გაუგზავნა
 ბარათი ჩრდილისა,
 მზის სიტყვებით გასხივოსნებული.

ერთმანეთთან რომ ვერ მიდიან,-
 იმიტომ ყვავილობენ ხეები,
 იმიტომ ბრწყინვავენ ვარსკვლავები.

— აითხოვთ —

ვახტანგ რურუა:

„მხატვრის აუცილებელი, ნიგნი საქართველოში იპეზდებოს“

ერთხელ ერთ ცნობილ მხატვარ-დიზაინერს შევხვდი. თანამედროვე ქართული წიგნის მრავალი ნიმუში მისი დიზაინითაა შექმნილი. ის წიგნები არცთუ ურიგოდ გამოიყურება. როცა მისი მუშაობის სტილით დავინტერესდი, მითხა, ტექსტების კითხვის დრო სამწუხაროდ არ მაქს, ავტორი ან გამომცემელი ნახარმოების მოკლე შინაარსს მიყვება და იღუსტრაციებსა და დიზაინზე მუშაობას ამის შემდეგ ვიწყებო...“

ახლა სხვა მხატვარზე ვყვები.

ძალიან ბევრია წიგნი, რომლის კენაც თვალი ვიზუალის გამო გამქცევია. დამიხედვას ავტორის გვარი, ასეთი სტილით დავინტერესებულვარ. ეწერა: „ვახტანგ რურუა“. ეს სახელი და გვარი, ასეთი სტილით დავინტერესებულვარ. მოგვიანების ბატონი ვახტანგისან შევიტყე, რომ ისინი ლამის ბავშვობიდან ერთად მოგიარა და დოჩანაშვილის წიგნების უმეტესობა მისი დასურათებულია. თავდაპირველად, რაც ასე იქცევდა ჩემს ყურადღებას, იძვიათ გემოვნებით შესრულებული დიზაინი იყო. წიგნის წაკითხვის შემდეგ კი თითქოს თავიდან აღმოვაჩინდი ხოლმე ამ მხატვარს, ახლა ის სხვა რამის გამო მხიბლავდა — საქმე მხოლოდ მაღალ ტექნიკასა და გემოვნებაში არ იყო, მისი ნამუშევარი ლიტერატურული ტექსტის ღრმა ცოდნით, გააზრებით იყო შექმნილი.

როცა ბატონ ვახტანგს მისი პედაგოგების შესახებ ვკითხე, მიპასუხა: „ისინი ბევრი იყვნენ, მაგრამ თქვენთვის ეს რამდენადაა საინტერესო — საუბრის თემა ხომ „მეითხელი“ და არა „მხატვარი“? პიდა, დავიწყოთ...“

დავითხეთ. მართალია, მის შემოქმედებით ბიოგრაფიას ვიცნობდი და კითხვებიც წინასწარ მქონდა მომზადებული, მაგრამ საუბარი ისე ბუნებრივად, დინამიურად და საინტერესოდ ნარიმართა, რომ წიგნა აღარც ჩამიხედავს. ის მიყვებოდა საინტერესო ამძებს მნიშვნელზე, დამაჯერებლად საუბრობდა ლიტერატურაზე, ნამდვილ და ყალბ მწერლობაზე, საყარელ ავტორებზე, მისი საქმიანობის სხვადასხვა მიმართულებაზე...

ოჯახური გარემო, ტრადიცია ძლიერად აისახება ადამიანზე, საჯურელია მისი შენტალობისა და საბოლოოდ, მას ამა თუ იმ კულტურულ ფენას მიაკუთვნებს. ბატონი ვახტანგი იზრდებოდა ოჯახში, სადაც უყვარდათ წიგნი, სადაც თითქმის ყველა ხატვადა, სადაც ადამიანური ურთიერთობები ლირებულებას ნარმოადგენდა... და სადაც, სტალინს, მისი უკიდურესად მდარე ბუნების, ზედაც მუშალობისა და დეკლასირებულობის გამოსახატად, „კინტოს!“ ეძახდნენ... მშობლიური და რუსული ენები ბებიამ ასავლა — ქალბატონმა, რომელიც ხუთ ენას ფლობდა და ხელსაქმის საოცარი ოსტატი იყო. სანამ შვილიშვილს წერა-კითხვას შეასწავლიდა, წიგნებს თვითონ უკითხავდა.

— ბატონ ვახტანგ, თქვენი პირველი წიგნი გახსოვთ?

— ბებიაჩემი ძმები გრიმების ზღაპრებს ქართულ და რუსულ ენებზე მიკითხავდა. ბავშვობის შთაბეჭიდლება აქამდე დამრჩა და გრიმები დღესაც მოყვარს. განსაკუთრებით, ქართული თარგმანი, ის ენა დამამასოვრდა. წიგნის შემდეგ იგივე წიგნი ჩამიხედავ — ნიკოლოზთქიფანიძის თარგმნილი ზღაპრები ყოფილა. ცხადია, შემდეგ ინტერესი ამ ავტორის მიმართაც გამიჩნდა... როცა ლიტერატურა მაღალი მხატვრული ლირებულებისაა, ის სხვა წიგნებსაც იზიდავს.

— ამბობენ, საბჭოთა წლებში წიგნის მიმართ ინტერესი გაცილებით დიდი იყო, მეტს კითხულობდნენ...

— ტყუილია ეს. ადრე ცრუმეკითხველები იყვნენ, ლიტერატურის შესახებ ზედაპირული ცოდნა გააჩნდათ, სანავლობდნენ მწერლების გვარებს, მათ ბიოგრაფიას, იმახსოვრებნენ თარიღებს და ლაპარაკობდნენ მათზე. ერთი ამერიკელი ფილოლოგი გავიცანი — დაახლოებით 18-19 წლის ვიქენებოდი — რუსული ლიტერატურის სპეციალისტი იყო. ვლაპარაკობდით და უკვირდა, ამდენი ავტორი რომ ვიცოდი. მითხა, დოსტოევსკის წაკითხვაზე ვოცნებობო. გამიკეირდა, მაგრამ მერე მივხვდი, დოსტოევსკის მთლიან შემოქმედებას გულისხმობდა, „წაკითხვას“ ამას ეძახდა! რომელ ლიტერატურაზე შემიძლია ვთქვა კითხვა კარგი განვითარების და მეტარგმნების კოლეგიაში? — რომელზეც, როგორც ლიტერატურულ მასალაზე, წიგნის გასაკეთებლად, ან კი-

ნოსთვის მიმუშავია. ასეთ დროს გულდასმით ვეითხებულობ. თორემ ბევრ რამებზე ვიტყვით „წაკითხული მაქეს“, მაგრამ სინამდვილეში იქდან მხოლოდ შთაბეჭიდლება და დარჩენილი, გმირების სახე ელებიც ადარ მახსოვრს. ეს წაკითხვას ნიშანავს? არა, რა თქმა უნდა.

— როგორც მხატვარს, მრავალ ლიტერატურულ ნანარმოებზე გამუშავიათ.

თქვენს მიერ გაფორმებული თუ დასურათებული წიგნების ჩამონათვალი ვრცელია. მაინტერესებს, ვინ არიან ის ავტორები, რომლებმაც თქვენში განსაკუთრებული ემოცია გამოიწვიება?

— თუ ქველ ავტორებზე ვისაუბრებთ, გაუნელებელი შთაბეჭიდლება დატოვა ორმა მათგანმა — დავით კლდიაშვილმა და ვაჟა-ფშაველამ.

— საუბრის დასაწყისში ბავშვობისადროინდელი წიგნის ქართული თარგმანი, ლორთქიფანიძის ენა ახსენეთ. მოგვიანებით, როცა წიგნის მხატვრობაში დარწყეთ მუშაობა, თქვენს ხელში არაერთმა ქართულმა თარგმანმა გაიარა. გარკვეული დამოკიდებულება ამ სკოლის მიმართაც გექნებათ...

— საბჭოთა პერიოდი ქართული თარგმანის სიმცირე, ალბათ, რუსული პოლიტიკის შედეგი იყო იყო. ცენზურა აკონტროლებდა ყველაფერს — რუსული ენის პოპულარიზაციისა და დამკვიდრების მიზნით წიგნებს ქართულად ნაკლებად ათარგმნინებდნენ. მაშინ ძალიან დიდი საქმე გააჩვინება ბატონმა და მათგანმანია — „ლიმონათის ქვეყანა“. გარეკანისთვის ვან გოგის სურათი „ტუსალთა გასეირნება“ გამოივიყენეთ. ვან გოგმა ეს კომპოზიცია გუსტავ დორეს ცნობილი გრავიურის მიხედვით შექმნა. გარეკანის მეოთხე გვერდზე დორეს „სატუსალო“-ს ფრაგმენტია მოთავსებული. ნახეთ, გენიალური რამება. ჯაბაში კი ამ თემაზე რომანი დანერა.

— საბჭოთა პერიოდი ქართული თარგმანის სპარსულიდან, ქალბატონი ნაირა — გერმანულიდან...

— ძალიან მაგარი გუნდი იყო... მახსოვრები განვითარები როგორ კითხვა კარგი განვითარების და მეტარგმნების კოლეგიაში ისეთი პერიოდი 18-19 წლის ვიქენებიდან — რუსული ლიტერატურის სპეციალისტი იყო. ვლაპარაკობდით და უკვირდა, ამდენი ავტორი რომ ვიცოდი. მითხა, დოსტოევსკის წაკითხვაზე ვოცნებობო. გამიკეირდა, მაგრამ მერე მივხვდი, დოსტოევსკის მთლიან შემოქმედებას გულისხმობდა, „წაკითხვას“ ამას ეძახდა!

— ბატონი ვახტანგში კოტეტშვილი თარგმნიდან სპარსულიდან, ქალბატონი ნაირა — გერმანულიდან...

— ძალიან მაგარი გუნდი იყო... მახსოვრები განვითარები როგორ კითხვა კარგი განვითარების და მეტარგმნების კოლეგიაში ისეთი პერიოდი 18-19 წლის ვიქენებიდან — როგორც ლიტერატურულ მასალაზე, რომელზეც, როგოროც ლიტერატურულ მასალაზე, წიგნის გასაკეთებლად, ან კი-

— კლდიან და ვაჟა ფშაველა ახსენეთ — ჩემ მეტები არ გამოიყენება კითხვა კარგი განვითარების და მეტარგმნების კოლეგიაში ისეთი პერიოდი 18-19 წლის ვიქენებიდან — რუსული ლიტერატურის სპეციალისტი იყო. ვლაპარაკობდით და უკვირდა, ამდენი ავტორი რომ ვიცოდი. მითხა, დოსტოევსკის წაკითხვაზე ვოცნებობო. გამიკეირდა, მაგრამ მერე მივხვდი, დოსტოევსკის მთლიან შემოქმედებას გულისხმობდა, „წაკითხვას“ ამას ეძახდა!

— კლდიან და ვაჟა ფშაველა ახსენეთ — ჩემ მეტები არ გამოიყენება კითხვა კარგი განვითარების და მეტარგმნების კოლეგიაში ისეთი პერიოდი 18-19 წლის ვიქენებიდან — როგორც ლიტერატურულ მასალაზე, რომელზეც, როგოროც ლიტერატურულ მასალაზე, წიგნის გასაკეთებლად, ან კი-

— კლდიან და ვაჟა ფშაველა ახსენეთ — ჩემ მეტები არ გამოიყენება კითხვა კარგი განვითარების და მეტარგმნების კოლეგიაში ისეთი პერიოდი 18-19 წლის ვიქენებიდან — როგორც ლიტერატურულ მასალაზე, რომელზეც, როგოროც ლიტერატურულ მასალაზე, წიგნის გასაკეთებლად, ან კი-

— კლდიან და ვაჟა ფშაველა ახსენეთ — ჩემ მეტები არ გამოიყენება კითხვა კარგი განვითარების და მეტარგმნების კოლეგიაში ისეთი პერიოდი 18-19 წლის ვიქენებიდან — როგორც ლიტერატურულ მასალაზე, რომელზეც, როგოროც ლიტერატურულ მასალაზე, წიგნის გასაკეთებლად, ან კი-

— კლდიან და ვაჟა ფშაველა ახსენეთ — ჩემ მეტები არ გამოიყენება კითხვა კარგი გა

ლიტერატურა მართლაც ძალიან ძარღვიანია, მდიდარია...

— ვის ჰყავს ამდენი ნალი მწერალი?! ცოტაა, ამბობენ. რა არის ცოტა?! ერთი ნაკლებად ცნობილი მწერალი მახსენდება — ძალიან კარგი კაცი იყო, ახლა აღარავინ ახსენებს — გურამ კაპანაძე. ექიმი გახლდათ. დაწერა რომანი „თავპერა“, რომლის მხატვარიც მევიყვით. ძალიან სასატერესოდ წერს. ანტისაბჭოთა ნაწარმოებია, 80-იან წლებისა შექმნილი, კომუნისტების დროს. ახლახან ამ წიგნის გარეუანს გადავაწყდი. აი, ისიც — სტამბიდან წამოლებული საკონტროლო ანაბეჭდია. გამასენდა — რომანის ერთ-ერთი გმირი პატარა ბიჭია, საბჭოთა კავშირიდან უნდა გაქცევა...

— საბჭოთა პერიოდში ასეთი ტექსტი როგორ დაუხეჭდეს?

— ცენზორებად იდიოტები ისხდნენ, არ იყო ძნელი მათი გაცურება. ასეც მოხდა ერთხელ, როცა კოლაუ ნადირაძის კრებული მზადდებოდა გამოსაცემად, წიგნის მხატვარმა, გოგი წერეთელმა, ცენზორებს, როგორც წერი იყო, ანყობილი ტექსტი აჩვენა; შემდეგ კი, ცენზურაგავლილ ანაწყობ ტექსტს კოლაუ ნადირაძის ხელით ნაწერი ანტისაბჭოთა ლექსი ნაუმდღვარა. კრებულის გამოსვლის შემდეგ 90 წლის კოლაუ ნადირაძე უშიშროებაში დაიბარეს, უსაყვედურეს, როგორ შეიძლებოდა ამის გაკეთებაო... იქით შეუტია — თქვენს წინააღმდეგ როგორც შევძლებ, ისე ვიბრძოლებო! ყველა ძმაკაცი დამიხვრილეთო! დიდი კაცი იყო კოლაუ — ძებერი მოკრივე. ოკუპაციის მუზეუმის მთელ მასალაზე მედა ჩემმა იპერატორმა, ვანო კეინაძემ ვიმუშავეთ. ყველა ფოტომ, დოკუმენტებმა ჩევენს ხელში გაიარა. მასხოვს, დიდედა მეუბნებოდა, ბაბუაშენი იმიტომ დახვრიტეს, რომ „კონტრა“ იყო და ამათ ეომებოდა, მაგრამ მუზეუმის მასალებში ისეთი აბსურდული „საქმეები“ ვნახეთ. მაგალითად, 17 წლის ბიჭი — თეატრის სუფლიორია დახვრეტილი! ჩვიდეტი წიგნის ბიჭი ისეთი რა უნდა ჩაედინა?!

ახლახან, გორში სტალინის ძეგლი რომ აიღეს, ბატონ თემურ ისლამოვს დაურევას აჩიკო გოგელიასთვის — ჩემი იცნება ასრულდა, სტალინის ძეგლი იქიდან რომ მოაშორესო, მიულოცავს. საქართველოში ცოტამ თუ იცის, ვინ არის თემურ ისლამოვი — ნარსულში სპორტსმენი, მოფარიკავე, არაქართული გვარით. დავით კლდიაშვილის შვილიშვილია.

— ბატონ ვახტანგ, პოეზიაზე ჯერ არაფერი გითქვამთ...

— ავთო ვარაზი ბევრს ხუმრობდა „ლირიკაზე“. სძულდა მაღალფარდობანი სიყალე პოეზიაში, რასაც ჩვენთან ხშირად „კარგ ლექსს“ ეძახიან. ასე კი ბევრი წერდა და დღესაც წერს. ცოტა ხნის წინ მუხრან მაჭავარიანის ბოლო ინტერვიუ წავიკითხე. მუხრანი პატრიოტი მწერა-

ლია, კარგი ტექნიკა აქვს, დიალექტიშაც ოსტატურად იყენებს. ინტერვიუში მეგობრებზე ეკითხებიან და ის შოთა ჩანტლაძეს ახსენებს, სიყმანვილეში მართლაც მეგობრობდნენ. შოთა ნამდილი პოეტი იყო, ცოტა დაწერა და სიცოცხლეში არაფერი გამოუქვეყნებია. სილატაკეში, შიმშილში ცხოვრობდა და ასე მოკვდა, უპატრონოდ. „საშინელი კონტრა“ იყო, მუხრანი ამბობს. ნორმალური კაცი იყო და ცხადია, კონტრა იქნებოდა. ერთი ძმა ჰყავდა, რომანი — ძალიან კარგი ბიჭი, ისიც გარდაიცვალა.

— უცხოურ ლიტერატურაშითუ გაყვთ „თქვენი“ ავტორები?

— ჯონის მიყვარს ძალიან, ის დროში შემომრჩია, დიდი მწერალია...

— კიდევ კინ შემოგრჩათ დროში?

— ჩეხოვი, ნაბოკოვი.

— შთაბეჭდილება მრჩება, რომ როგორც მკითხველი, ძალიან მომთხვენი ხართ ავტორის მიმართ. შესაძლოა ცნობილი მწერალი იყოს, მაგრამ მისი შემოქმედება თქვენთვის მხატვრულ ლირებულებას არ წარმოადგენდეს. გარდა გულწრფელისა, რას ითხოვთ ავტორისგან?

— გულწრფელიათუ არა, ეს წაკითხვის შემდეგ გამოჩენდება, აბა, მანამდე როგორ მიეცვდები? წიგნის არჩევისას მნიშვნელობა აქვს წყაროსაც, პირად რეკომენდაციას — სანდო კაცმა უნდა გირჩიოს. მახსოვს, „ცისკარიში“ ჩრეულიშვილის ორი მოთხოვნა გამოქვეყნდა და მაშინვე ყველამ წავიკითხეთ...

— ბატონ ვახტანგ, რამდენადც ვიცი, გურამ თიკანაძის ფოტო-ალბომის დიზაინზეც თქვენ იმუშავეთ...

— დიახ, ალბომი მე და ბატატა ნაცვლიშვილმა გავაკეთეთ. თვითონ გურამი ძალიან კარგი ავტორია, ამიტომ ალბომიც, თავმდაბლობის გარეშე ვიტყვი, კარგი გამოვიდა. სამწუხაროდ, არ ვიცი ის საწყისი მასალები, ნეგატივები სად არის დაცული, თორემ სიამოვნებით ვიმუშავებდი თავიდან. მაშინ ტექნიკური საშუალებები ნაკლებად იყო, ახლა ძალიან ადვილად გაკეთებოდა ყველაფერი. კარგია, რომ გამახსენეთ, ბაკურ ვეტვი, სულაკაურს. იქნებ, მოკიდოს ხელი ამ საქმეს. ის ძალიან სერიოზული გამომცემელია.

— როცა ლიტერატურულ ტექსტზე მუშაობთ, ნაწარმოებს თავიდან ბოლომდე კითხულობთ და როგორც მხატვარი, შემდეგ ინყებთ მის დამუშავებას თუ ესკიზებს პარალელურად ქმნით?

— რა თქმა უნდა, ჯერ ტექსტს ვკითხულობ. ამის შემდეგ ვხედავ, თუ რა შეიძლება აქედან გაკეთდეს.

— ბიბლიის სრული გამოცემის მხატვარი ბრძანდებით. ის საბჭოთა პერიოდის მინურულს დაიბეჭდა...

— იმ წლებში ძალიან რთული იყო ასეთ გამოცემაზე მუშაობა. კათოლიკოს-პატრიარქის ძალისხმევით, წიგნისთვის შესაფერისი საბეჭდი მასალა მოვიდიოთ. თავიდან პატრიარქს ასეთი აზრი ჰქონდა — გამოცემისთვის ილუსტრაციები მხატვრებს შეექმნათ, მაგრამ შეკვეთით ილუსტრაციების მომზადებას, შესაძლოა, არ გაემართლებინა. თუ შევუკვეთავდით, როგორც უნდა ყოფილი იყო, ასე კი ბევრი წერდა, ნინში განვეთავებინა. უმჯობესი იყო, მხატვრები, ზოგადად, შედგომოდნენ ბიბლიურ თემატიკაზე მუშაობას, ეს გამოცემა კი ქართული ხელნარიში მინიჭება საუბრება. შემოქმედებით გამოცემა იყო საბჭოთა საქართველოში. „ბაიას“ „დამანი“ მოჰყვა, საყმანვილო უურნალი... იმის თქმა მინდა, რომ როგორც გამომცემელს, გარკვეული გამოცემის მინიჭებილი კონკრეტული კარის მინიჭების და იცნობთ. საინტერესოა, დასავლურ გამოცემებთან შედარებით, თანამედროვე ქართული წიგნი განვითარების რატობაზე?

— მთელს ევროპაში, მათ შორის ჩვენთანაც, საერთო პროცესი მიდის — საბეჭდმა ტექნიკოლოგიებმა აზიაში გადაინაცვლა. ეს ნეგატიური ტენდენცია და ის საბაზრო ეკონომიკის ულმობლობამ გამოიწვია. აზიაში ტექნიკოლოგია გამოცემის მინიჭებილი კონკრეტული კარის მინიჭების და იცნობთ. საინტერესოა, დასავლურ გამოცემებთან შედარებით, თანამედროვე ქართული წიგნი განვითარების რატობაზე?

— მთელს ევროპაში, მათ შორის ჩვენთანაც, საერთო პროცესი მიდის — საბეჭდმა ტექნიკოლოგიებმა აზიაში გადაინაცვლა. ეს ნეგატიური ტენდენცია და ის საბაზრო ეკონომიკის ულმობლობამ გამოიწვია. აზიაში ტექნიკოლოგია გამომცემელს ბერებიდან იმიტომ ვამბობ, რომ წიგნი შემეცვეთისგან შორს იძებნება. პოლიგრაფი აქ, საქართველოში უნდა იყოს, ის წიგნის ერთ-ერთი ბერებიდან და იცნობთ. საინტერესოა, დასავლურ გამოცემებთან შედარებით, თანამედროვე ქართული წიგნი განვითარების რატობაზე?

— ბატონ ვახტანგ, თქვენი კინოს მხატვარიც ბრძანდებით, არაერთი ცნობილი ფილმი თეატრის შემთხვევაში და მაღალი გადამარტინი გადამარტინობაში და იცნობთ. საინტერესოა ნამუშევარი. ილა ჭავჭავაძემ თქვენი შესახებ: მეორე „ქართლის ცხოვრება“ დაწერაო...

„ომი და მშვიდობა“-ს მიხედვით საფორტებიანო ნანარმოები დაწერო, რომანთან ცოტა ექნება საერთო. ასეა კინოც. ის პლატფორმაზე მეტად და დაწერილი არ მეტობები. ფილმში არის ადგილი, სადაც ბათა ბუნების სილამაზე ლაპარაკობს. ლეილას ვეუბნები, ბათა გლეხია, ის ბუნების ნანილია, მის წილშია გაზრდილი და ასეთი პატეტიკით ვერ ისაუბრებს, ყალბია-მეტეტი. ფილმის პროექტის დაცვაზე დემანდის შენგალელიაც მოვიდა. გვიამბო, ეს რომანი ნიკო ლორთე და მთავარი გმირის მეტყველება დამინუნაო. მითხარ, გლეხი ბუნებას ასე არ აღიქვამს, ცოტა ხნით ქალაქში თუ გაუშვებ საცხოვრებლად და შემდეგ დააბრუნებ სოფელში, მაშინ უფრო შესაძლებელი ასე იმეტყველოს... მართალი ვყოფილოვარ.

— ახლა რაზე მუშაობთ?

— წიგნებს რაც შეეხება, ახლა ვამზადებთ სხვადასხვა გამოცემას ორი ქართული გვარის შესახებ — „გელოვანები“ და „აფხაზები“. ასევე, ვმუშაობთ წიგნზე „ნალენჯისა“. ეს გახლავი მონოგრაფია ისტორიული ძეგლის შესახებ. ნაშრომის ავტორი გარდა ცვლილი გვა

ერთი მოთხოვის კონკურსის სამი გამარჯვებული

44 კონკურსათი ერთნაირად
დელავს. გათ არ იციან, ვინ იპირება
შიურის სამი რჩეული.
ახალგაზრდებისთვის ეს კონკურსი
მიღებას მიღება. ისინი ახლა
იგვიპტის კულტურულ ასაკარეზე და
ამიტომაც მოუთმალეად
ცლოდებიან დაჯილდობის
ცერემონიალს.

დღესასა, ხო? „უდაჩი“ — ასე უსურვა
ნარმატება, ერთ-ერთმა ინტერნეტმომხე-
მარებელმა „ერთი მოთხოვის კონკურს-
ში“ მონაწილეებს ვებგვერდზე literatura.ge.
იუზერი ანინა მამინ ვერც კი ნარმოიდგან-
და, რომ სულ რამდენიმე საათში ამავე ვებ-
გვერდზე მისი მეგობრები გამარჯვებას
სწორედ მას მიულოცავდნენ. 18 წლის ნინო
ტეფნაძე „ლიტერატურული გაზეთისა“ და
კულტურისა და მეცნიერებლის სამინის-
ტროს თაოსნობით გამრთული კონკურსის
გამარჯვებული გაადა.

„ლიტერატურული გაზეთმა“ „ერთი მოთხოვის კონკურსის“ 2010 წლის 5 მარტს
გამაცხადა. პირობები მარტივი იყო —
მონაწილეობის უფლება ექლერდა 18-დან
30 წლამდე პროზაიკოსებს, რომელთაც
ერთი გამოუქვეყნებელ მოთხოვის უნდა
გამოვგზავნათ. თხზულების მიღება 10
მაისს დარღულდა და დაიწყო ხუთაციანი
უიურის მუშაობა.

უიური ყველა თობის პროზაიკოსს აერ-
თანახებდა. ბოლო წუთამდე არავინ იცოდა,
რომ კონკურსში მონაწილე 44 მოთხოვისა
რეზო ჭეიშვილი, ზაალ საბადაშვილი, ივანე
ამირანაშვილი, ლაშმ იმედაშვილი და არ-
ჩილ ქიქოძე გულდაგულ კიოთხულობდნენ.
სწორედ მათ უნდა გამოვლინათ სამი გამა-
რჯვებული, რომელთაც სიგელებთან ერ-
თა ფულადი პრიზებიც გადაეცემოდათ.

ზაალ სამადაშვილი ახალგაზრდა ავტორის მოთხოვის ნაკით-
ვამ მოვნია... ეს იყო თან რთული, თან
სასიამოვნო პროცესი. რთული იმიტომ, რომ
ძალიან ბევრ ნიჭიერ ადამიანს შორის მაინც
და მაინც სამი უნდა გამოგვერჩია და სასია-

მოვნო იმიტომ, რომ ნიჭიერი ადამიანების ნი-
ჭიერ ნაწილებთან გვამდებოდა შეხება...

უიურიმ გადაწყვეტილება მიიღო, რომელ-
იც კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინის-
ტროში 24 ივნისს გაუდერდა. პირველი ადგ-
ილიდ 1200 ლარი ნილავ ხვდა ნინო ტეფნაძ-
ეს (მას ჯილდო ნიკა რურუმ გადასცა), მე-
ორე ადგილი და 800 ლარი მოიპოვა ლადო
კილასონიამ და მას ნარმატებარეზოჭეიშვილ-
მა უსურვა, ხოლო მესამე ადგილი და 500
ლარი ზაალ სამდაშვილმა ალექსანდრე
ქურხულს გადასცა, რომლის დებულტრ რამ-
დენიმე თვის წინათ, სხვათა შორის, სწორედ
„ლიტერატურულ გაზეთში“ შედგა. სამივე
გამარჯვებულს წიგნების მაღაზის — „ნიგნე-
ბი ვაკეში“ — ნარმომდგენელმა მარიამ კიკა-
ჩეიშვილმა სასაჩუქრე ბარათები გადასცა.

ნიკა რურუა: „ყველაფერი ეს დასტურია
იმისა, რომ ახალგაზრდებს ქართული მწერ-
ლობა, ლიტერატურულ უკვე თავიანთ ას-
არეზადმიაჩნიათ. ლოტერატურას დაუბრუნ-
და ახალგაზრდობის ის ნაწილი, რომელიც
წლების განმავლობაში ამ პროფესიას უპერ-
სექტივოდ მიიჩნევდა. დღეს იქმნება
კონკურსებისარანი გარემო, სადაც მორ-
თლაც ბევრი ნიჭიერი დამწყები პროზაიკოსი
ულინდება.“

უიურიმ გამარჯვებულებს გარდა კიდევ
15 დამწყებ პროზაიკოსს გაუნია რეკომენდა-
ცია და მათ საკონკურსო მოთხოვის „ლიტ-
ერატურული გაზეთის“ მკითხველი სულ მასე
გაეცნობა.

გამარჯვებულების — ნინო ტეფნაძის,

როცა ლიტერატურა ძლიერ უყვართ

უკვე 8 წლია, ქართველი მკითხველის ყურადღების ცენტრში ლიტერატურული პრემია „საბა“ ექცევა. ამ წლის მანძილზე იყვნენ როგორც განაწყენებული, ისე გამარჯვებით გახარებული ავტორები. იყო ბევრი მითქ-მა-მოთქმა — ზოგი ამბობდა, უიური სამართლიანაო, ზოგიც ორგანიზატორებსა და უიურის წევრებს არჩევანს უნუნებდა. ამ 8 წლის განმავლობაში არ ყოფილა შემთხვევა, ლიტერატურულ პრემია „საბას“ დაჯილ-დოვების ცერემონიალისადმი ვინგზ გულგრილი დარჩენილიყოს. ასე მოხდა წელსაც, ოლოდ ერთი განსხვავებით — წელს განაწყენებულ ავტორთა რიცხვი შემცირდა და უიურის ობიექტურობაში ეჭვი საზოგადოებამ ნაკლებად შეიტანა.

ცერემონიალის დაცვამაზე

თიბისი ბანების სათაო ფფიში კამერები ეწყობა. „რუსთავი 2“-ის გადამდები ჯგუფი საგულდაგულოდ ემზადება პირდაპირი ეთერისავეს. 2 საათში „საბას“ დაჯილდოვების ცერემონიალი იწყება. ნამყვანები — რატი ამაღლობელი და ია სუხიტაშვილი რეპეტიციას გადიან. ორგანიზატორები კიდევ ერთხელ აზუსტებენ ყოველ წერილმან დეტალს. ცერემონიალის დაწყებამდე თვალშისაცმია ერთი სახლე — წიგნის თაროები, რომელსაც „საბას“ წლევანდელ ნომინაცია წიგნები ამშენებს. უიურის წევრები არსად ჩანან, მათი ვინაობა ბოლომდე გასაიდუმლოებულია. მათ სახელებსა და გვარებს საზოგადოება მხოლოდ მაშინ გაიგებს, როცა ცერემონიალი დაიწყება. მხოლოდ ვარაუდი შეიძლება იმისა, თუ როგორ წერვიულობენ. ნებლია 140 წიგნის ნაკითხვის შემდეგ საუკეთესო შორის 7 საუკეთესო ავტორი გამოვლინო და შენი გადაწყვეტილების მართებულობაში ეჭვი არავინ

შეიტანოს. მითუმეტეს ძნელია ეს საქართველოში, სადაც კეთილგანწყობილთა რიცხვი იმთავითვე მცირეა და უფრო ხმარად სუბიექტურობასა და მიკერძობებულობა-ში გადანაშაულებენ. უიურის წევრობა ადვილა არ არის. მოლოდინი დიდია და ამ მოლოდინს გამართლება უნდა.

„ლიტერატურული პრემია „საბა“ გადაცემა...“

22.00 საბორი. ლიტერატურული პრემია „საბას“ დაჯილდოვების ცერემონიალი დაიწყო. ორი ნამყვანიდან ერთი — ია სუხიტაშვილი მოქმედებს განვითარების ეპიცენტრში, აივანზე რჩება, რატი ამაღლობელი კი პირველია, ვინც გამარჯვებულს მეორე სართულზე ასევე მდევრის და შემდეგ საზოგადოებას საბამინიჭებულ წიგნს დაანახება.

დღება დრო, ნარადგინონ უიურის წევრები, რომელთა ვინაობა ყველას აიტერესებს. და, აი, ისინიც — პირველი, ივანე ჯავახიშვილს სახელობის სახელმიწოდებული უნივერსიტეტის კლასიკისტი ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და გრეკისტიკის ინსტიტუტის დირექტორი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-ეკონომიკონის დენტი რისმაგ გორდეზიანი; მწერალი, „საბას“ 2006 და 2009 წლების ლაურეატი თეონა დოლენჯამელი; მწერალი გურამ ოდიძარია; მთარგმნელი, პოეტი, „საბას“ 2008 წლის ლაურეატი ყურანის თარგმნისთვის გიორგი ლობუნიძე; „ლიტერატურული გაზეთის“ რედაქტორი, მწერალი ირაკლი ჯავახაძე.

ყველა ფერი მზადა იმისთვის, რომ გამარჯვებულთა სახელ-გვარები გახდეს ცნობილი. ლიტერატურული პრემია „საბა“ გადაცემა:

საუკეთესო დებიუტისთვის მაკა ლდოკონენს პროზაული კრებულობრივის „ქიშმიშიანი ამბები“ — გამომცემლობა „დიოგენე“;

საუკეთესო ლიტერატურული კრიტიკის, ესეისტიკისა და დოკუმენტური პროზისთვის ზვაბა ქარუმიძეს წიგნისთვის „ჯაზის ცხოვრება“ — გამომცემლობა „სიესტა“;

საუკეთესო თარგმანისათვის მანანა ლარიბაშვილს გაიუს ვალერიუს კატულუსის ლექსების წიგნისთვის — გამომცემლობა „ლოგოსი“;

საუკეთესო პიესისათვის თამარ ბართაიას პიესის „მთავარი როლი“ — გამომცემლობა „დიოგენე“;

საუკეთესო პროზაული კრებულისთვის კოტე ჯან-დიერს მოთხოვნების კრებულისთვის „პონკიას ლამე“ — გამომცემლობა „დიოგენე“;

საუკეთესო პოეტური კრებულისათვის ზვიად რატიანს წიგნისთვის „ნეგატივი“ — გამომცემლობა „დიოგენე“;

საუკეთესო რომანისათვის ნარა გელაშვილს წიგნისთვის „პირველი 2 წრე“ — „კავკასიური სახლი“.

და რჩება მთავარი ჯილდო — ლიტერატურული პრემია „საბა“ ქართულ ლიტერატურაში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისთვის გადაცემა... თუმცა ამაზე, მოგვანებით.

მაკა ლდოკონენი (ნომინაცია „წლის საუკეთესო დებიუტი“) — მადლობა უიურის ქიშმიშიანის გამორჩევისთვის.

ზურაბ ქარუმიძე (ნომინაცია „წლის საუკეთესო ლიტერატურული კრიტიკა, ესეისტიკა და დოკუმენტური პროზა“) — ბოროტსა სბლია კეთილმან, არსება მის ჯაზია.

მაკა ლდოკონენი (ნომინაცია „წლის საუკეთესო დებიუტი“) — მადლობა უიურის ქიშმიშიანის გამორჩევისთვის.

ზურაბ ქარუმიძე (ნომინაცია „წლის საუკეთესო ლიტერატურული კრიტიკა, ესეისტიკა და დოკუმენტური პროზა“) — ბოროტსა სბლია კეთილმან, არსება მის ჯაზია.

თამარ ლებანიძე (გამომცემლობა „დიოგენეს“ წარმომადგენელი — ნომინაცია „წლის საუკეთესო დებიუტი“) — მადლობა უიურის ქიშმიშიანის გამორჩევისთვის.

ზურაბ ქარუმიძე (ნომინაცია „წლის საუკეთესო ლიტერატურული კრიტიკა, ესეისტიკა და დოკუმენტური პროზა“) — ბოროტსა სბლია კეთილმან, არსება მის ჯაზია.

თამარ ლებანიძე (გამომცემლობა „დიოგენეს“ წარმომადგენელი — ნომინაცია „წლის საუკეთესო დებიუტი“) — მადლობა უიურის ქიშმიშიანის გამორჩევისთვის.

ზურაბ ქარუმიძე (ნომინაცია „წლის საუკეთესო ლიტერატურული კრიტიკა, ესეისტიკა და დოკუმენტური პროზა“) — ბოროტსა სბლია კეთილმან, არსება მის ჯაზია.

ზურაბ ქარუმიძე (ნომინაცია „წლის საუკეთესო ლიტერატურული კრიტიკა, ესეისტიკა და დოკუმენტური პროზა“) — ბოროტსა სბლია კეთილმან, არსება მის ჯაზია.

ზურაბ ქარუმიძე (ნომინაცია „წლის საუკეთესო ლიტერატურული კრიტიკა, ესეისტიკა და დოკუმენტური პროზა“) — ბოროტსა სბლია კეთილმან, არსება მის ჯაზია.

ბრეგვაძეს, ოთარ ჩხეიძეს, ანა კალანდაძეს, ვახუშტი კოტეტიშვილს, ჭაბუა ამირეჯიბა...“

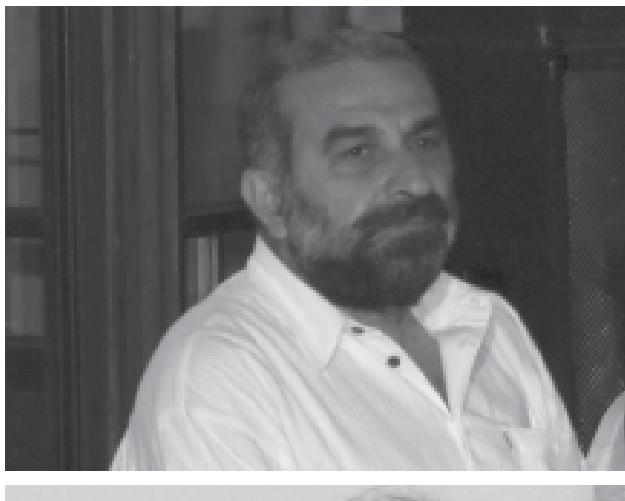
„ალბათ არ გახსოვთ, მე რომ ვითხოვთ, რომ არ არსებობს ქვეყნად ამბავი, რომ ჰქონდეს რდესმე ბოლომეტე, და არ იფიქროთ, ნუ გეგონებათ, რომ აი ხსლა, დამთავრებისას, გამომიტირეთ — თუმც სისულელით ისიც წამომცდა, გამოსავალი არსებობს-მეტე, და — მივაგენი, რა, არა გჯერათ? აგერ არა ვარ, როდის რა მომიტყვებია, და ახლაც, კეთილო, მოთ, მოდიო, მივდგეთ და ეს ამბავი სუულ თავიდან დაგატრიალოთ...“

ქართულ ლიტერატურაში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისთვის „საბას“ გადასაცემად მამუკა ხაზარაძე ემზადება. საზოგადოება მოუთმენლად ელოდება, ვის დაასახელებს თიბისი ბანების ხელმძღვანელი. გაისმის — გურამ დორანაშვილი. ხალხი ფეხზე დგება. ამ კაცისადმი, რომელსაც ძლიერ უყვარს სამართლებული მიმართ, ბატივისცემის ყველა ერთნაირი მიწინებით გამოხატავს. გურამ დორანაშვილის დაჯილდოვება ცერემონიალის დამაგვირგვინებელი აკოდია.

„ნუთუ ყოველივე... ნუთუ ყოველივე ეს?...“

არ. ეს არ არის ყველაფერი. დადგება 2011 წელი, „დღე მოიმატებს, დათბება“ და ყველაფერი, ბატონი გურამსა არ იყოს, „სუულ თავიდან“ დატრიალდება. პროზაიკოსები, პოეტები, მთარგმნელები, დებიუტები, გამომცემლები ისევ აქ, თბისი ბანების სათაო ფფისის ეზოში მოიყრინა თავს და კვლავ დაელოდებიან უიურის განაჩენის, ასე იწყება და არასდროს მთავრდება ლიტერატურული გადაცემა:“

თავა ყიჯაიძე

აფხაზი მწერალი დაურ ზანთარია (1953-2001) რამდენიმე რომანისა და მოთხოვების კრებულის ავტორია. მან ასევე გამოსცა ორი პოეტური წიგნი. ის წერდა როგორც მშობლიურ — აფხაზურ, ასევე რუსულ ენაზე. აფხაზეთში მისი ნანარმოებები დიდი პოპულარობით სარგებლობს.

დაურის ყველაზე პოპულარული ნანარმოები რომანი „ოქროს ბორბალია“. ამ რომანში ის მარტო საკუთარი ხალხის გასაჭიროზე არ მსჯელობს — განიცდის სხვათა სატკივარსაც.

დაური ჩემი მევობარი იყო, ჩვენ ერთდროულად დავამთავრეთ სოხუმის პედაგოგიური ინსტიტუტი. სიკვდილამდე რამდენიმე დღით ადრე დაური წერდა: „თუ ჩვენ — აფხაზებმა და ქართველებმა კულტურული ურთიერთობა არ აღვადგინეთ, შესაძლებელია, მომავალში თავს ახალი უბედურება დაგვატყდეს“.

წინამდებარე წოველაც ასევე სიკვდილამდე ორიოდე თვით ადრე მშობლიურ ენაზე დაწერა.

მთარგმნელისგან

დაურ ზანთარია

ნამის ყუნი

თქვენ, რომლებთანაც ერთად დიდხანს ვაპირებდი ცხოვრებას, მაგრამ არ დამცალდა და განგხებამ მიმუხთოლა, გახსოვდეთ: ყოველ სისხამზე სული ზღვისაკენ მიხმაბდა! თუკი ერთ დღეს ზღვაზე გვიშვებდნენ, მეორე დღეს ჩვენს მშობლებს შიში ზაფრავდა — წყალში არ დაიხრის, ზღვამ რაიმე ხიფათს არ გადაყაროს ბავშვიო. თითოეული ჩვენთაგანი თავისებურად აღწვდა თავს მშობლების აკრძალვას...

და აი, დათემულ ადგილას ერთმანეთს ნერვულად ველოდებთ, ვიკრიბებით და ნემსის ყუნის სკენი ისარივით მიეკრივართ. ჩემი ძვირფასებო, განა ჩვენს უფროსებს შეეძლოთ ცოდნობათ, თუ როგორი შეუსაბამი იყო მათი შემი ჩვენი და ზღვის შეხვედრის ბავშვურ სიხარულთან?

ნემსის ყუნიდან ზღვამდე სულ ასიოდე ნაბიჯილა იყო დარჩენილი (უფრო ზუსტად — 127 ნაბიჯი; მე ხომ მახსოვს, მე ხომ გაგზომე). ნეტავ ცოცხალი თუ არის, ნეტავ თუ გადარჩა ის ხე, რომელიც

ისტორიული გახლდათ, ძველი ციხე-სიმაგრის ნაწილი. კიპარისის სიცოცხლემოწყურებული თესლი სწორედ იმ ლოდიში გაღვივდა, აღმოცენდა და მინას ორივე ფესვით ჩაეჭდო. მისი ფესვები იზრდებოდნენ, მაღლა მიინევდნენ და ლამის ლოდისაც ცისკენ ჩვენენ. ერთ მშვენიერ დღეს კიპარისმა თითქოს ლოდი მინას დაანარცხაო — მის თავზე დიდი ხვრელი შექმნა. შორიდან ის ხვრელი და კიპარისი ერთად გადაბრუნებულ საკერავ ნემსის გავდა. ნემსის ყუნინ ყოველთვის გულის ფანცებით ვაჟაბლოვდებოდი, იმიტომ რომ, მე მიღმა ზღვა ინყებოდა.

ის ბიძები ხომ გახსოვთ, რომლებიც ნემსის ყუნის სიახლოეს მდგარ მაგიდასთან დღენიადაგ ნარდს თამაშობდნენ?! ჩვენთვის გაუგებარი იყო (ყოველთვის არა, რა თქმა უნდა, ხანდახან მხოლოდ) როგორ შეეძლოთ მათ ასე მშვიდად ეგორებინათ კამათლები, როდესაც სულ 127 ნაბიჯს იქით ზღვა იყო განრთხმული! მათ კიდევ ჩვენი უკვირდათ:

მეტად მარილიანიც, და ფერსაც კი იცვლიდა — მომწვანო თუ ინდიგო-შალის-ფერი ხდებოდა, დაახლოებით ისეთი, როგორც ფ. ტუტერევის ერთ-ერთ ლექსშია აღნერილი.

სირბილით მივუახლოვდებოდით თუ არა ნემსის ყუნის, მოხერხებულად გავსხლტებოდით ხოლმე, ვისკუპებდით და უმალ მეორე მარაჟსა აღმოვჩნდებოდით. იქ უკვე ზღვა იწყებოდა. მაშინვე უცნაური გრძნობა მიპყრობდა, რომელიც ახლა ასე შემიძლია აღვწერო: რა ვიწროა მთებსა და ზღვას შორის ჩაჭეჭყლო ჩვენი სამყარო და უსაზღვრო და ლალა ზღვა!

და ჩვენ მივრბოდით გზადაგზა ვიშორებდით ტანსაცმელს და ჟივილ-ხივილ ვეტერის და რა უსაზღვროა ნემსის ყუნის მიღმა განფენილი სამყარო. და ჩვენ სიკვდილის შიში კი არ გვაჩერებსა აქ, გამოღმა, არამედ მასთან უზენაესთან შეხვედრის შიში! ან იქნებ პირიქით — მასთან არშეხვედრა გვაძრწებებს.

ჩემს სულში მხოლოდ გაურკვევლობამ და მარტოობამ დაისადგურა.

არავინ დამრჩა, ზღვაზე საბანაოდ მივიპატიუო... საღამოხანს, როდესაც სიცე ცხრება, მაგიდიდან ვდგები, თავს ვანებებ ჩემს ნანერებს, სწორედ ისე, როგორც ის ბიძები ტოვებდნენ ნარდს, და აუჩქარებლად მივდივარ ზღვისკენ, ფრუტუნით მივაბიჯებ ტალღებში, ფეხებით წყალს ვაშეფეფდა... მაგრამ ზღვა უკვე ის არ არის, რაც იყო, სხვა ზღვაა — მომწვანო თუ ინდიგო-შალსფერია, მოსაწყები, ზედმეტად მარილიანი...

და ასე ვფიქრობ ახლა და ვამბობ: როგორი ვიწროა დაბადებასა და სიკვდილს შორის ჩანაცხილი ქვეყნიერება და რა უსაზღვროა ნემსის ყუნის მიღმა განფენილი სამყარო. და ჩვენ სიკვდილის შიში კი არ გვაჩერებსა აქ, გამოღმა, არამედ მასთან უზენაესთან შეხვედრის შიში! ან იქნებ პირიქით — მასთან არშეხვედრა გვაძრწებებს.

თავგადასაცლებითაა დახუნძლული იმ ხიდისაცენ გასწრაცული ჩემი აფორიაქებული გზა, რომელიც ნემსის ყუნში ილანდება. მე აქ ვაკვირდები ცხოვრებას და ბევრ საგულისხმო რამეს ვინიშნავ. ჩემო ძვირფასებო, იქნებ უკეთესიცა, თქვენ რომ დაგვტოვეთ: სამყარო უარესი გახდა. ბრძენმა ხომ ბრძანა: ნემსის ყუნში აქლებების მარმიაო. საიდანდაც მოვლენილი აქლებების ქარავები ყოველგვარი დაბრკოლების გარეშე გადიან და გადიან ნემსის ყუნში.

და მანც, მინდა, რაღაცის იმდეი მანც მექონდეს და რაღაც მწამდეს. სანამ, განკითხვის დღეს, ხიდზე აღმოჩნდება, ჯერ ნემსის ყუნში უნდა გააღნიოს ჩემმა სულმა. იმედი მაქვს, გაფართოვდება მაშინ და გამატარებს ნემსის ყუნში, თუნდაც იმიტომ რომ, უმრავლესობა თქვენთაგანი, რომლებიც აქ მფარველობდით და მპატრონობდით, რომლებიც ასე მეძვიოდასებოდით და მიყვარდით, დიდი ხანია, რაც გაღმა ნაბიჯი იმყოფებით. როდესაც ხიდს მიღმა თვალს მოგრავთ, მზერას დარცხენილად არ აგარიდებთ, თუმცა კვლავ ცოდვაში ვიმყოფები. თქვენს გამო ვნაღვლობ ახლა, თუმცა გონმა იცის, გულმა კი არა, რომ მე კი არ უნდა ვწუხდეთ თქვენზე, არამედ თქვენ უნდა წუხდეთ ჩემზე, თუკი საერთოდ არსებობს მწერალება მამის სახლში. თუმცა გონმა იცის, გულმა კი არა: თქვენ შინა ხართ, მე კი ჯერ კვლავ გზაში ვიმყოფები. ო, როგორ გამოვიქცევი თქვენს კენ, როგორც კი ნემსის ყუნში გამოვაღნებ და თვალს მოგრავთ... გამოვიქცევი და გზადაგზა ცოდვებს მოვიცილებ, როგორც ბაგვებაში ტანსაცმელს ვიშორებდი ზღვასთან მასხლოვებისას. და მოვრთავ ყიუის: „ჩემო ძვირფასებო, ბევრი ცოდვა კი მაქვს, მაგრამ ფარისეველი არასოდეს ვყოფილვარ! არასოდეს!“

— მე არ ვარ, არ ვარ ფარისეველი!

თარგმანი გურაგი რდილი გარიბაზე

გორაკსა და დაჭაობებულ ველობს შორის ზღვისკენ ქმნიდა გასასვლელს? ახლა ისევე შორისა ვარ იმ ადგილიდან, როგორც იმ დროიდან და, რა თქმა უნდა, ამ მანძილიდან გონების თვალით კარგად ვხედავ კიდევ იმ ხეს. ხომ გახსოვთის უცნაური, ორჯერსა, ლოდზე მდგარი ტან-ნერილი კიდევის? აღლათ იმ კიპარისის თესლი ერთხელ ქარები — ფრუტუნებულებისა და ფეხების წყალას აშეფებდნენ, რის გამოც ზღვა უმალ მოსაწყენი ხდებოდა, ზედ-

თქმა უნდა, მისი ისტორიული ცნობისმოყვარეობა მის შიშა და თანაგრძნობას არ აღემატება. ოდესლაც მეც ასე მეგონა, რომ ჩემს მოტელ ცხოვრებას სოხუმის სანაპიროს გავახანაში, მეგონების ნერგში განვლევდი, მაგრამ ქარბონბალა, სწორები ანებებდნენ და ზღვაში საპარად ემზადებოდნენ. ისე შედიოდნენ ზღვაში, მიმართ განვლევდი, მაგრამ ქარბონბალა, სწორები ანებებდნენ და ზღვაში საპარად ემზადებოდნენ. ისე შედიოდნენ ზღვაში, მიმართ განვლევდი, მაგრამ ქარბონბალა, სწორები ანებებდნენ და ზღვაში საპარად ემზადებოდნენ. ისე შედიოდნენ ზღვაში, მიმართ განვლევდი, მაგრამ ქარბონბალა, სწორები ანებებდნენ და ზღვაში საპარად ემზადებოდნენ. ისე შედიოდნენ ზღვაში, მიმართ განვლევდი, მაგრამ ფარისეველი არასოდეს ვყოფილვარ! არასოდეს!

თქმა უნდა, მისი ისტორიული ცნობისმოყვარეობა მის შიშა და თანაგრძნობას არ აღემატება. ოდესლაც მეც ასე მეგონა, რომ ჩემს მოტელ ცხოვრებას სოხუმის სანაპიროს გავახანაში, მეგონების ნერგში განვლევდი, მაგრამ ქარბონბალა, სწორები ანებებდნენ და ზღვაში საპარად ემზადებოდნენ. ისე შედიოდნენ ზღვაში, მიმართ განვლევდი, მაგრამ ფარისეველი არასოდეს ვყოფილვარ! არასოდეს!

— მე არ ვარ, არ ვარ ფარისეველი!

ლიტერატურული გაზეთი

გამოდის საერთოებო კულტურის და ეგვიპტ